Vlaams Parlement

1583 (2017-2018) – Nr. 2
ingediend op 4 juni 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Gwenny De Vroe en Johan Danen

over het ontwerp van decreet

houdende diverse wijzigingen
van het Bosdecreet van 13 juni 1990
en het decreet van 21 oktober 1997
betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu

verzendcode: LEE

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:
Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:
Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:
Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:
1583 (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting 4
2. Bespreking 5
3. Stemming 8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 29 mei 2018 het ontwerp van decreet houdende diverse wijzigingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (*Parl.St.* Vl.Parl. 2017-18, nr. 1583/1).

1. Toelichting

Minister *Joke Schauvliege* zegt dat het ontwerp van decreet twee wijzigingen invoert, vooreerst aan de subsidieregeling voor de aankoop van te bebossen gronden. De restfinanciering die de projectpartners zelf moeten inbrengen, wordt minder hoog, wat een bijkomende stimulans is tot aanplanting van bos. Tegelijk komt er een differentiatie, zodat de aankoop van te bebossen gronden die gelegen zijn in de planologische bestemmingen 'bosgebied' en 'reservaat en natuur', voor een hoger percentage wordt gesubsidieerd. De tweede wijziging wil de natuur in Vlaanderen beter toegankelijk maken en is een uitvoering van het Vlaams regeerakkoord.

Vooreerst worden met de artikelen 2 en 3 een maximum subsidieplafond van 3,5 euro per m² en maximale subsidiepercentages voor aankopen van te bebossen gronden van 60 procent en 80 procent van de aankoopsom, ingevoerd. Omdat er in de praktijk geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen bos- en natuurgebieden, wordt ook de gebiedscategorie 'reservaat en natuur' toegevoegd aan de 80 procentcategorie. Door deze maatregel moeten begunstigden van de subsidie dus zelf minder restfinanciering leveren.

De artikelen 4 tot 6 strekken ertoe een nieuw toegankelijkheidsregime in te voeren voor natuur- en bosgebieden in beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos. Vandaag hebben voetgangers in alle bossen en natuurreservaten toegang tot alle boswegen en de voor het verkeer minder belangrijke openbare wegen in natuurreservaten. Afwijkingen op deze algemene regel worden gebiedsspecifiek bepaald in een toegankelijkheidsregeling. In bos- en natuurgebieden in beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos worden die regelingen nu omgedraaid, waardoor, bij ontstentenis van een goedgekeurde toegankelijkheidsregeling, die gebieden onbeperkt toegankelijk zijn. Afwijkingen worden dus gebiedsspecifiek bepaald in een toegankelijkheidsregeling, bijvoorbeeld voor zones met kwetsbare natuur. De minister benadrukt dat het nieuwe regime enkel ingevoerd wordt voor natuurdomeinen, bos- en natuurgebieden in beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos. Dat regime opleggen in alle bos- en natuurgebieden zou problemen opleveren met de eigenaars van bepaalde gebieden. Het nieuwe regime beperkt zich tot voetgangers en gelijkgestelden: wandelaars, joggers, langlaufers, fietsers jonger dan negen jaar en rolstoelgebruikers.

Artikel 7 legt een overgangstermijn vast zodat natuurdomeinen de tijd krijgen de bestaande toegankelijkheidsregelingen te evalueren. Die termijn bedraagt in beginsel zes jaar. Voor natuurdomeinen die geheel of ten dele gelegen zijn in een speciale beschermingszone en die een bijdrage kunnen leveren aan de instandhoudingsdoelstellingen, wordt de termijn verkort tot vier jaar. Omdat voor die natuurdomeinen ook beheerplannen worden vastgesteld, wordt het opportuun geacht om de evaluatieregeling van de beheerplannen in dezelfde tijdspanne te laten gebeuren als de evaluaties van de bestaande toegankelijkheidsregelingen. In afwachting van de opstelling en goedkeuring van een toegankelijkheidsregeling kan het Agentschap voor Natuur en Bos op gemotiveerd verzoek, voor ecologisch waardevolle natuurdomeinen waarvoor momenteel nog geen toegankelijkheidsregeling bestaat, een afwijking aanvragen.

2. Bespreking

Omdat geen van beide maatregelen zal zorgen voor meer bos, zal Groen het ontwerp niet goedkeuren, aldus *Elisabeth Meuleman.* Vooral toegankelijk speelgroen is er te weinig, zoals terecht aangeklaagd wordt door de jeugdverenigingen. Het omkeren van de toegankelijkheidsregeling in de huidige bossen is volgens Groen niet de oplossing. Er moet gewoon meer bos komen, vooral in de buurt van woonkernen, waar ook jeugdverenigingen gevestigd zijn. De nieuwe regeling zou er zelfs voor kunnen zorgen dat de kwaliteit van de bossen minder wordt: niet elk gebied is immers gebaat bij meer betreding. De minister stelt dan wel een overgangsperiode in om na te kijken welke toegankelijkheidsregels best gelden in elk gebied, wat er dan weer voor kan zorgen dat er amper meer bossen opengesteld worden. Dat de regeling enkel geldt voor bossen in beheer van het Agentschap voor Natuur en Bos zal de situatie ook complexer maken, zelfs voor chaos zorgen. Het is immers niet altijd bekend of duidelijk welk bos door wie beheerd wordt. Voor het parlementslid is dit ontwerp dan ook vooral een communicatieoperatie, vergelijkbaar met het statiegeld.

De verhoging van de subsidies is in hetzelfde bedje ziek. Het doet immers niets aan de achillespees van het Bossencompensatiefonds, namelijk dat het interessanter is om te kappen en te herbebossen dan om aan bosuitbreiding te doen. De Minaraad en de Inspectie van Financiën zijn vernietigend over beide maatregelen. Zeker over subsidies vraagt de Minaraad de minister een visie te ontwikkelen die uitgaat van bosbehoud om daarna aan bosuitbreiding te doen, en er voorts voor te zorgen dat er minder gekapt wordt zodat er minder moet gecompenseerd worden. De adviesinstanties laken de werking van het Bossencompensatiefonds en vrezen dat, zo dat fonds meer middelen krijgt, er gewoon minder zal bebost worden met dezelfde middelen.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde heeft zich al kritisch geuit over dit ontwerp. Contact tussen mens en natuur bevorderen, een doel van het regeerakkoord, wil de minister nu bereiken door de toegankelijkheidsregeling om te draaien. De Minaraad zegt echter dat een groot deel van de domeinbossen al toegankelijk is, maar dat heel weinig mensen de weg vinden naar die bossen. De minister kan daar wel een communicatiecampagne aan koppelen, maar waarom is het dan nodig de regeling aan te passen?

Hij informeert of de minister al weet wanneer er een regeling voor de kwetsbare bossen zal komen. Zal dat een voorstel van decreet zijn, of een initiatief dat via de ministerraad moet passeren?

Bruno Tobback heeft de indruk dat de minister zelf door de bomen het bos niet meer ziet. Zowel in haar antwoord op zijn vraag om uitleg (*Vragen om uitleg* Vl.Parl. 2017-18, nr. 2041) als in de toelichting heeft ze het over nieuwe financieringsinstrumenten die zullen zorgen voor meer bos, terwijl in de memorie van toelichting op pagina 7, in het antwoord op de opmerkingen van de Minaraad, duidelijk staat dat de regeling enkel een effectievere compensatie van ontbossingen beoogt, niet sturend is naar bosbehoud en niets met bosuitbreiding te maken heeft. Het ontwerp zal dus in het beste geval zorgen voor een beetje efficiëntere compensatie, dus dat er iets minder snel bos verdwijnt, maar in ieder geval niet voor meer bos. Sp.a zal de nieuwe subsidieregeling, die vol gaten zit, dus niet goedkeuren.

Dat is precies de reden waarom de partij ook fundamentele bezwaren heeft tegen de omkering van de toegankelijkheidsregeling. Iedereen is voor toegankelijke natuurdomeinen en bossen. De beste manier is echter iets te doen aan het schromelijke tekort aan bossen en aan het verdwijnen van bos- en natuurgebieden. Er is te weinig en er komt nagenoeg niets bij, met uitzondering van de

realisaties van stadsbesturen als Gent en Oostende. Zolang er geen ruimte bijkomt, heeft een regeling waarbij in al wat er is gewandeld mag worden, behalve in een groot aantal gebieden waar er uitzonderingsbepalingen gelden, geen zin, behalve dan publiciteit voor de minister. Het is dus niet meer dan een promostunt die voor een heleboel kosten en lasten zal zorgen, en misschien zelfs schade in natuurgebieden, maar niet zal zorgen voor 1 millimeter natuur of bos extra. Het is een lege doos, iets wat sp.a niet zal goedkeuren.

Piet De Bruyn toont zich namens N-VA een koele minnaar van de omkering van de toegankelijkheidsregeling. Het ontwerp houdt echter voldoende garanties in dat het niet op een drafje gebeurt en dat er voldoende uitzonderingsmogelijkheden zijn om kwetsbare gebieden te beschermen. Zijn partij zal er nauw op toezien dat de regeling en de communicatie erover correct uitgevoerd worden, zodat voor iedere gebruiker duidelijk is in welke bossen de omgekeerde regeling geldt.

Gwenny De Vroe is het ermee eens dat de hogere subsidies niet zullen zorgen voor de bosuitbreiding die iedereen wil. Het is wel een stap in de goede richting daar de reële waarde erdoor meer uit de verf komt. Open Vld zal het effect nauwgezet opvolgen.

Van bij het begin was Open Vld medestander van de omgekeerde toegankelijkheidsregeling, die er volgens de partij voor zal zorgen dat iedereen van de natuur kan genieten. Het zal de lokale besturen helpen bij hun moeilijke taak om speelzones of speelbossen te vinden. Het eigendomsrecht moet echter verzekerd blijven, de regeling geldt dus alleen voor publieke en niet voor private bossen. De minister werkt aan een regeling om de biodiversiteit en de kwetsbare bossen te blijven beschermen. Goede sensibilisering en communicatie zijn daarvoor belangrijk, ook bij de eigenaars van de private bossen, zowat 60 procent van de totale bossen, en bij de bosgroepen. Open Vld zal het ontwerp goedkeuren.

Tinne Rombouts steunt het ontwerp. Met de subsidieregeling komt de minister tegemoet aan bezorgdheden die de parlementsleden al uitten. Ook over de toegankelijkheid is er al meermaals gedebatteerd. Het parlementslid heeft zich daar steeds voorstander van getoond. Uiteraard volstaat het goedkeuren van het ontwerp niet voor meer toegankelijkheid. Nooit is gezegd dat alle bossen open moeten staan voor spelen en wandelen. Altijd was duidelijk dat bepaalde bossen altijd en andere in bepaalde delen van het jaar meer bescherming nodig hebben. En uiteraard is er een onderscheid tussen private en openbare bossen. Hopelijk kan er door overleg nog meer groen opengesteld worden. De huidige 3 procent toegankelijk bos is in ieder geval veel te laag. Dat de basisregel wordt dat openbaar bos toegankelijk is, is de juiste omslag.

Minister *Joke Schauvliege* neemt er akte van dat de oppositie tegen hogere subsidies voor te bebossen gronden stemt. Het is al te gemakkelijk aan de zijlijn te roepen en concrete maatregelen niet te steunen. Het regeerakkoord uitvoeren dat oplegt dat alles toegankelijk is behalve waar extra bescherming nodig is, wordt nu blijkbaar betiteld als een promotiestunt. Het voordeel van een omgekeerde toegankelijkheid is dat de beheerders, samen met alle stakeholders, een toegankelijkheidsregeling moeten opstellen. Voor heel wat domeinbossen is, ondanks aandringen, die denkoefening nog niet gemaakt, waardoor ze beperkt toegankelijk blijven. Het overleg zal zorgen voor een groter draagvlak en voor duidelijkheid over de regels. Mensen moeten kunnen genieten van bossen gekocht met geld van de belastingbetaler, eigendom van de Vlaamse overheid. Ze vindt het jammer dat er parlementsleden zijn die denken dat er chaos in het bos zal heersen omdat er kinderen in zullen spelen. Dat ruikt naar een standpunt dat de natuur voor de happy few is, maar niet voor iedereen. De minister heeft een heel andere visie en pleit voor democratisering.

Elisabeth Meuleman herinnert er nadrukkelijk aan dat ze haar uiteenzetting net is gestart met een sterk pleidooi voor meer toegankelijk groen. Het past niet dat de minister haar in de mond legt dat ze als een fundi pleit voor een bos dat alleen voor dieren en planten mag dienen. Een bos heeft wel degelijk ecologische bestaansredenen. Als goed voorbeeld haalt ze het Meerdaalwoud aan, dat weloverwogen opgedeeld is in zones, waarvan die aan de rand toegankelijk zijn. Groen komt wel degelijk met alternatieven, dat bewijst zijn bosplan, met een visie op een stapsgewijze aanpak voor uitbreiding, compensatie en behoud. Het zou beter zijn als de minister eerst doordachte toegankelijkheidsplannen en zoneopdelingen per domeinbos zou organiseren. Dit ontwerp lijkt een gemakkelijke oplossing, maar toch zal er nog heel wat werk en tijd nodig zijn om bepaalde zones te beschermen. Het is dus vooral een communicatieoperatie zonder veel veranderingen in de feiten.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde feliciteert de minister dat ze haar slag heeft thuisgehaald, want eerder zeiden heel wat parlementsleden dat de toegankelijkheidsregeling niet voor deze regeerperiode zou zijn. Ondanks aandringen is er voor heel wat domeinbossen geen toegankelijkheidsregeling opgesteld. Wat is de reden? Is het bijvoorbeeld omdat bepaalde gebieden daarvoor te kwetsbaar zijn?

Bruno Tobback vindt het vreemd dat de minister verwacht dat de oppositie het regeerakkoord verdedigt. Het regeerakkoord is echter niet in zijn geheel verwerpelijk. Zo is hij het eens met de ambities om de bossen uit te breiden, om bomen aan te planten, om meer bossen af te bakenen. Het is jammer dat het in de praktijk niet gebeurt, ook tot frustratie van de minister en haar partij, hoewel haar voorzitter dat iets minder belangrijk lijkt te vinden. Een nieuwe toegankelijkheidsregeling zonder uitbreiding van bossen, zonder verbetering of andere maatregelen, is echter niet meer dan een goedkope promotiestunt. Het zal niet veel veranderen behalve dat de beheerders die al geïnvesteerd hebben in een goede toegankelijkheidsregeling, heel wat werk opnieuw moeten doen, en alles opnieuw mogen uitleggen aan een breed publiek. De minister riskeert problemen voor de goedmenenden, en voor het overige slaat ze een brede slag die wel goed zal klinken bij sommigen, maar weinig zal opleveren.

Hij herhaalt dat de minister het niet zegt, maar wel schrijft: het nieuwe financieringsmechanisme heeft niets met bosuitbreiding te maken. Ze zorgt er enkel voor dat een bestaande wettelijke plicht dat voor een gekapte boom er een moet worden geplant, beter uitgevoerd wordt. Hij is daar niet tegen, integendeel, maar wil nog liever een financiële regeling die ervoor zorgt dat er bomen bij komen zonder dat er eerst bomen voor moeten verdwijnen. Daarbij voert de minister het debat op een oneerlijke manier en weigert ze zelfs te antwoorden op evidente vragen over tegenstellingen tussen wat ze zegt en schrijft. Het is niet meer dan een maatregel om te verbergen dat er geen bossen bijkomen, sp.a is niet van plan eraan mee te werken.

Tinne Rombouts vindt het onterecht dat gesuggereerd wordt dat de regering het voorstelt alsof met deze maatregel alles opgelost is. Dat er zo weinig gebruik van de bossen gemaakt wordt, bewijst dat de huidige regeling haar doel mist en dat het een goede zaak is dat alle domeinbossen toegankelijk worden, behalve in bepaalde gevallen. Ze is ervan overtuigd dat het bosbezoek erdoor zal stijgen.

Minister *Joke Schauvliege* denkt dat er niet meer beheerders een toegankelijkheidsregeling opstelden omdat er geen stimulans was. Zo ze geen regeling opstelden, bleef alles bij het oude. De toegankelijkheidsregeling omkeren is de ideale maatregel om hen aan te sporen samen te zitten en een regeling op maat van het gebied op te stellen. Een regeling zoals van het Meerdaalwoud in samenspraak met gemeentebestuur, jeugdverenigingen en alle andere

betrokkenen, is net wat de minister voor alle domeinbossen wil. Vlamingen hebben het recht te genieten van de bossen in handen van de overheid.

De Vlaamse Regering bespreekt de regeling voor de kwetsbare bossen nog. Daarover is er nog geen nieuwe beslissing genomen.

Bruno Tobback wijst ze op andere maatregelen die de regering al genomen heeft, zowel voor bosbehoud als voor bosuitbreiding. Ze illustreert dat met enkele cijfers en maant hem aan eens na te kijken wie de middelen levert. In Gent betaalde Vlaanderen nagenoeg alles. De regering werkt op verschillende fronten: met dit ontwerp aan het verhogen van de subsidies en de toegankelijkheid. Elk ruimtelijk uitvoeringsplan dat de regering goedkeurt, bevat trouwens natuur- en bosuitbreiding.

3. Stemming

Ter stemming gelegd worden de artikelen 1 tot en met 7 van het ontwerp van decreet houdende diverse wijzigingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en het ontwerp in zijn geheel, aangenomen met 7 stemmen tegen 3.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Gwenny DE VROE
Johan DANEN,
verslaggevers